

الکتریکی جای آن نصب می‌کنند». عباسیان امین ادامه می‌دهد: «در کودکی به یاد دارم وقتی در کوچه‌ها بازی می‌کردیم، زمان را از طریق همین برج متوجه می‌شدیم زیرا در هر جهت شهر که بودیم، برج و ساعت‌های آن پیدا بود اما متأسفانه طی ۱۰ سال اخیر به قدری در انزلی بلندمرتبه سازی شده که مناره دیده نمی‌شود.

با این حال، فانوس انزلی تاکنون هشت پادشاه و هفت رئیس‌جمهور را به خود دیده است. ناصرالدین شاه در زمان سفرهایش به اروپا از برج دیدن می‌کند و در کاخ شمس‌العماره قلیان می‌کشد. مظفرالدین شاه قاجار هم در سفر خود به اروپا از برج دیدن می‌کند».

● فانوس هنوز هم راهنماست

برج فانوس حمله تزارها را هم دیده و حتماً لحظه شهادت ناسروان «یدالله بایندر». نیمه شب دوم شهریور ۱۳۲۰ وقتی روسیه و انگلیس بر سر سهم‌خواهی از ایران با هم توافق می‌کنند، رشت و انزلی دوباره به خاک و خون کشیده می‌شود.

بایندر کفالت نیروی دریایی را بر عهده دارد. با ستاد فرماندهی تهران تماس می‌گیرد، ولی دستور می‌رسد به دلیل کمبود نیرو از درگیری بپرهیزد.

ستاد نیروی دریایی در رشت و انزلی از فرماندهان فراری خالی می‌شود و بایندر یک تنه با تعداد کمی از افسران و سربازان، تدابیر دفاعی اتخاذ و اطلاعیه‌ای صادر می‌کند؛ در شرایطی که کشور توسط مشتی بزدل اداره می‌شود، نمی‌گذارد تاریخ از او به عنوان خیانتکار یاد کند.

و تاریخ از او به عنوان خائن یاد نمی‌کند اما مزار او در میان باراندازهای نیروی دریایی گمنام مانده است.

از برج فانوس پایین می‌آیم و از میان کوچه باریکی عبور می‌کنم که به خیابان سپه انزلی منتهی می‌شود. به سمت بولوار ساحلی و پل غازیان می‌روم. ماهیگیران انزلی با پره‌های خود با آسودگی دل به دریا سپرده‌اند، چون می‌دانند برج فانوس راهنمایشان است.

تفلیس زاده شد. اگرچه ایرانی‌ها او را بازداشت و به عنوان کارگر به ایران می‌آوردند، ولی او بعدها به واسطه لیاقت‌هایش حاکم گیلان می‌شود و در دوره اوست که کارهای عمرانی زیادی انجام می‌شود؛ ساخت چندین پل خشتی در رشت، بزرگ‌ترین پل خشتی روی رودخانه قزل اوزن در لوشان، ساخت راه رشت به منجیل و قزوین، باروت‌کوبی و قورخانه در جزیره میان‌پشته انزلی و چندین حمام عمومی و لابد چون به طبقه اشراف باج و نفع کمتری می‌رسید، با ایجاد یک شورش عمومی ساختگی در سال ۱۲۹۳ قمری و شکایت به دربار، خسروخان سرش بالای دار رفته و اموالش به نفع حکومت مصادره می‌شود. خسروخان برج دیده‌بانی را می‌سازد. برجی که در ابتدا «جایگاه نور و آتش» خوانده می‌شد. این مناره در ابتدا به ارتفاع ۲۰ متر ساخته شد و آتشی بالای مناره روشن می‌کردند. نگهبان برج وظیفه داشت با سوزاندن پیه حیوانات، فانوس دریایی را روشن نگه دارد. بنا بر گزارش‌های «یاسنت لوئی رابینو» سرکنسول انگلیس در رشت در اوایل قرن بیستم، مزد نگهبان این برج در سال ۱۲۹۴ هجری قمری (۱۸۷۷ میلادی) ۲۵ تومان و پول روغن آن ۳۲۸ قران بود که تا سال ۱۳۲۷ هجری قمری این هزینه را در حساب عمومی گیلان منظور می‌کردند اما زمانی که رابینو برج را دیده بود، در اثر نبود رسیدگی حاکمان بعدی رو به ویرانی داشت.

● ساعت‌هایی که زنگ زدند

سرم را بالا می‌گیرم تا ساعت‌های برج را ببینم که در چهار سو در یک دایره فلزی جانمایی شده است. ساعت ۱۳ و ۱۵ دقیقه را نشان می‌دهد. راهنما توضیح می‌دهد که در اوایل قرن، برج فانوس را مرمت می‌کنند: «در سال ۱۳۰۷ خورشیدی این برج یک بار مرمت می‌شود و پس از مرمت، ارتفاع برج به ۲۸ متر افزایش می‌یابد شهرداری انزلی چهار ساعت را که هفته‌کوک بوده، یعنی هفتگی کوک می‌شده از کشور آلمان خریداری و بالای برج نصب می‌کند. سال‌ها بعد ساعت‌ها زنگ می‌زند و صدای آن به گوش کسی نمی‌رسد. تا اینکه در سال ۱۳۶۹ خورشیدی ساعت قدیمی فرسوده را تعویض و ساعت

برج فانوس اگرچه راهنمای کرجی‌ها و کشتی‌های ماهیگیران هم بوده اما در ابتدای امر نقش برج دیده‌بانی را در برابر تهاجم همسایه شمالی داشته است»

روزگاری برج ساعت یا برج فانوس از همه جای شهر دیده می‌شده است

اتاقک بالای فانوس، فضای کوچکی دارد با پنجره‌هایی در اطراف

ساعت‌های برج در چهار سو در یک دایره فلزی جانمایی شده است

